

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMAN 2011–2015 VALMISTELU**Asettaminen**

Valtioneuvosto on tänään asettanut hankkeen laatimaan sisäisen turvallisuuden ohjelman vuosille 2011–2015. Hankkeen asettaminen perustuu pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan 17.6.2011.

Toimikausi

3.11.2011–2.5.2012

Hankkeen tehtävä

Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että Suomi on Euroopan turvallisim maa, jossa ihmiset ja eri väestöryhmät kokevat yhteiskunnan yhdenvertaisena ja oikeudenmukaisena. Hankkeen tehtävänä on valmistella ehdotus kolmanneksi sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi, joka sisältää ehdotukset tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelmassa määritellään keskeisimmät turvallisuushaasteet ja kehittämiskohteet sekä ehdotukset arjen turvallisuuden kannalta keskeisimpien turvallisuusongelmien ennalta ehkäisyksi ja ratkaisemiseksi.

Muuta valmistelussa huomioon otettavaa

Valmistelussa tulee ottaa huomioon kansainväliset ja kansalliset strategiat, ohjelmat ja päätökset, joiden toimeenpanosta on päätetty. Kansainvälisistä ohjelmista keskeisin on Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden strategia. Kansallisesti keskeisiä strategioita ja ohjelmia ovat ihmiskaupan vastainen tarkennettu toimintaohjelma, kansallisen ihmiskaupparaportoinnin suositukset, päätökset laittoman maahantulon torjumiseksi sekä syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäisyn poikkihallinnollinen ohjelma, jonka valmistelusta on päätetty hallitusohjelmassa.

Hankkeen organisaatio

Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelun poikkihallinnollisesta koordinaatiosta vastaa Jyrki Kataisen hallituksen asettama sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä. Ohjelman valmistelua varten asetetaan ohjausryhmä sekä asiantuntijaryhmät, joiden jäsenet edustavat laajasti eri viranomaisia, järjestöjä ja elinkeinoelämää.

Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmä ohjaa ohjelman valmistelua ja vastaa eri aihealueiden poikkihallinnollisesta yhteensovittamisesta, koordinaatiosta sekä ministeriryhmälle esitettävästä kootusta ohjelmaehdotuksesta. Ohjausryhmä huolehtii siitä, että hallitusohjelmassa asetetut tavoitteet ja linjaukset sekä ministeriryhmän päätökset tulevat huomioon otetuksi ohjelman valmistelussa.

Ohjausryhmän käsittelyssä olevien asioiden yhteensovittamiseksi järjestetään tarvittaessa seminaareja ja kuulemistilaisuuksia, joihin voidaan kutsua ulkopuolisia asiantuntijoita.

Ohjausryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja kansliapäällikkö Ritva Viljanen, sisäasiainministeriö
Varapuheenjohtaja kansliapäällikkö Tiina Astola, oikeusministeriö

Osastopäällikkö Kauko Aaltomaa, sisäasiainministeriö, poliisiosasto
Puheenjohtaja Juha Hakola, Suomen Pelastusalan keskusjärjestö SPEK
Yritysturvallisuustoimiston päällikkö Jyrki Hollmén, Elinkeinoelämän
Keskusliitto
Kirkkoneuvos Pekka Huokuna, Kirkkohallitus
Apulaisvaltakunnansyyttäjä Jorma Kalske, Valtakunnansyyttäjänvirasto
Varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen, Suomen Kuntaliitto
Pääsihteeri Kristiina Kumpula, Suomen Punainen Risti
Turvallisuusjohtaja Ari Lahtela, ulkoasiainministeriö
Johtaja Jyrki Linna, Tullihallitus
Ylijohtaja Jarmo Littunen, oikeusministeriö
Ylijohtaja Håkan Mattlin, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kontra-amiraali Matti Möttönen, sisäasiainministeriö, rajavartio-osasto
Hallinto- ja kehitysjohtaja Päivi Nerg, valtiovarainministeriö
Tekninen johtaja Hannu Olamo, sisäasiainministeriö, pelastusosasto
Poliisiylijohtaja Mikko Paatero, Poliisihallitus
Turvallisuusjohtaja Rauli Parmes, liikenne- ja viestintäministeriö
Kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö
Kansliapäällikkö Arto Räty, puolustusministeriö
Kansliapäällikkö Jarmo Vaittinen, maa- ja metsätalousministeriö
Ylijohtaja Auni-Marja Vilavaara, valtioneuvoston kanslia
Ylijohtaja, osastopäällikkö Pentti Visanen, sisäasiainministeriö,
maahanmuutto-osasto
Kansliapäällikkö Kari Välimäki, sosiaali- ja terveysministeriö
Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen, sihteeri

Asiantuntijaryhmät

Ohjelman valmistelua varten asetetaan asiantuntijaryhmät, jotka laativat tavoitekohtaiset ehdotukset. Kunkin asiantuntijaryhmän tulee määritellä aihealueen keskeisimmät turvallisuushaasteet ja tehdä ehdotukset tavoitteiksi ja toimenpiteiksi ohjelmakaudelle.

Kehittämisehdotukset tulee laatia pääsääntöisesti niin, että kustakin ehdotuksesta laaditaan sekä ehdotus ongelman ratkaisemiseksi että kyseisen ongelman ennalta ehkäisyn vaatimiksi toimiksi.

Ehdotuksissa otetaan huomioon yhteistyön kehittäminen viranomaisten, järjestöjen ja elinkeinoelämän välillä. Asiantuntijaryhmät valmistelevat lisäksi ehdotukset tunnusluvuiksi ja mittareiksi, joita käytetään ohjelman valtakunnallisessa seurannassa.

Tehokkaan valmistelun varmistamiseksi asiantuntijaryhmät ovat kokoonpanoltaan varsin suppeita. Tästä syystä niiden tulee järjestää oman valmistelunsa tueksi työnsä aikana vähintään kaksi omaa tehtäväaluettaan koskevaa seminaaria tai kuulemistilaisuutta, joihin

kutsutaan ulkopuolisia asiantuntijoita ja sidosryhmien edustajia. Tavoitteena on näin varmistaa riittävän laaja-alainen valmistelu ja osapuolten kuuleminen.

Asiantuntijaryhmät ja niiden kokoonpano ovat seuraavat (täydentyy puuttuvilla nimillä)

1. Arjen ja asumisen turvallisuuden parantaminen

Asiantuntijaryhmän tulee valmistella ehdotukset ainakin lähiympäristön ja liikkumisen turvallisuuden parantamiseksi, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi, työssä kohdatun väkivallan vähentämiseksi sekä maahanmuuttajien turvallisuuden parantamiseksi, ehdotukset asumisen turvallisuuden parantamiseksi erityisesti ottaen huomioon ikääntyneen väestön erityistarpeet sekä ehdotukset turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi. Ehdotuksissa tulee ottaa huomioon kasvukeskusten ja harvaan asuttujen alueiden erityispiirteet.

Pääsihteeri Kristiina Kumpula, Suomen Punainen Risti, puheenjohtaja
 Erityisasiantuntija Panu Artemjeff, sisäasiainministeriö, oikeusyksikkö
 Suunnittelija Petri Jääskeläinen, Liikenneturva
 Työalasihteeri Irene Nummela, Kirkkohallitus
 Everstiluutnantti Juha Martiskainen, sisäasiainministeriö
 Poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäasiainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Merja Söderholm, sosiaali- ja terveysministeriö
 Ylitarkastaja Vesa-Pekka Tervo, sisäasiainministeriö
 Yliarkkitehti Erja Väyrynen, ympäristöministeriö
 Yliarkkitehti Timo Saarinen, ympäristöministeriö
 Viestintäsuunnittelija Mirka Råback, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
 Sopimusasiantuntija Reijo Mattila, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry
 Varautumisjohtaja Karim Peltonen, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, sihteeri
 Suunnittelija Kia Vertio, sisäisen turvallisuuden sihteeristö, sisäasiainministeriö, sihteeri

2. Nuorten turvallisuuden parantaminen

Asiantuntijaryhmän tulee valmistella ehdotukset ainakin nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi ja rikosten kasaantumisen ehkäisemiseksi, nuoriin miehiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi sekä tyttöihin ja nuoriin naisiin kohdistuvan seksuaalisen häirinnän vähentämiseksi.

Johtaja Georg Henrik Wrede, opetus- ja kulttuuriministeriö, puheenjohtaja
 Dosentti Timo Harrikari, Nuorisotutkimusverkosto
 Poliisitarkastaja Heidi Kankainen, sisäasiainministeriö
 Suunnittelija Saija Sambou, oikeusministeriö
 Neuvotteleva virkamies Merja Söderholm, sosiaali- ja terveysministeriö
 Johtaja Olavi Sydänmaanlakka, HelsinkiMissio
 Lakimies Jaana Tervo, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
 Erityisasiantuntija Tiina Vogt-Airaksinen, Rikosseuraamusvirasto
 Kehittämisjohtaja Markus Söderlund, Allianssi ry
 Suunnittelija Kia Vertio, sisäasiainministeriö, sihteeri

3. Alkoholi- ja muiden päihdesidonnaisten turvallisuusuhkien torjuminen

Asiantuntijaryhmän tulee valmistella ehdotukset ainakin humalahakuisen, itselle ja ympäristölle turvallisuusriskejä aiheuttavan alkoholin ja muiden

päihteiden ongelmakäytön hillitsemiseksi, tiedon lisäämiseksi alkoholin ja turvallisuusongelmien, kuten tapaturmien ja väkivallan, välisestä yhteydestä, alkoholi- ja muiden päihdehaittojen lasten turvallisuudelle aiheuttamien ongelmien torjumiseksi sekä ikääntyneiden turvallisuutta heikentävän alkoholinkäytön vähentämiseksi.

Aino-Inkeri Hansson, sosiaali- ja terveysministeriö, puheenjohtaja
Lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Toiminnanjohtaja Arne Kiviniemi, Sininauhaliitto
Työalasihteeri Seppo Lusikka, Kirkkohallitus
Poliisitarkastaja Jari Pajunen, sisäasiainministeriö
Ylitarkastaja Maija Peltokangas, sisäasiainministeriö
Kehittämisoikeudenjohtaja Ari Saarto, A-klinikkasäätiö
Neuvotteleva virkamies Merja Vahva, liikenne- ja viestintäministeriö
Erityisasiantuntija Ellen Vogt, Suomen Kuntaliitto
Kehittämispäällikkö Ritva Varamäki, Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto
Erikoissuunnittelija Elina Kotovirta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, sihteeri

4. Toimenpideohjelman laatiminen väkivaltaisen ekstremismin torjumiseksi
Asiantuntijaryhmän tehtävänä on laatia toimenpideohjelma väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisemiseksi ottaen huomioon laajasti eri ääriajatteluun perustuva, väkivaltaa käyttävä ekstremismi sekä muu vakava väkivalta.

Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen, sisäasiainministeriö, puheenjohtaja
Ohjelmajohtaja Mika Aaltola, Ulkopoliittinen instituutti
Erikoissuunnittelija Mikko Cortés Téllez, opetus- ja kulttuuriministeriö
Poliisitarkastaja Heidi Kankainen, sisäasiainministeriö
Ylitarkastaja Peter Kariuki, Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO
Tulliyliytarkastaja Mika Pitkänen, Tulli
Maahanmuuttojohtaja Sirkku Päivärinne, sisäasiainministeriö
Erityisasiantuntija Tiina Raijas, puolustusministeriö
Majuri Urpo Riissanen, sisäasiainministeriö
Poliisitarkastaja Seppo Ruotsalainen, Poliisihallitus
Ulkoasiainneuvos Kari Veijalainen, ulkoasiainministeriö
Suomen Kuntaliitto (nimetään myöhemmin)
Tutkija Tiina Piipponen, suojelupoliisi, sihteeri

5. Rikoksen uhrin ja tekijän palveluihin ohjaamisen ja palvelujen saatavuuden varmistaminen

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on valmistella ainakin ehdotukset rikoksen uhrin ohjaamiseksi palveluihin, rikoksen tekijän ohjaamiseksi avun piiriin sekä ehdotukset rikosuhripalvelujen saatavuuden varmistamiseksi koko maan alueella ottaen huomioon erityisryhmien, kuten iäkkäiden ja maahanmuuttajien tarpeet.

Toiminnanjohtaja Petra Kjällman, Rikosuhripäivystys, puheenjohtaja
Johtaja Jari Hautamäki, Lyömätön Linja Espoossa
Kehitysjohtaja Sari Laaksonen, Ensi- ja turvakotien liitto
Hallitussihteeri Heidi Manns-Haatainen, sosiaali- ja terveysministeriö
Kehittämispäällikkö Jussi Pulli, Ensi- ja turvakotienliitto ry, Jussityön edustaja

Työalasihteeri Sami Puumala, Kirkkohallitus
 Toiminnanjohtaja Reet Nurmi, Monika-Naiset liitto ry
 Erikoissuunnittelija Mervi Sarimo, oikeusministeriö
 Poliisitarkastaja Antti Simanainen, sisäasiainministeriö, poliisiosasto
 Raiskauskriisikeskus Tukinainen (Nimeäminen käsittelyssä, ilmoitetaan myöhemmin)
 Ylitarkastaja Ari Evwaraye, sisäasiainministeriö, sisäisen turvallisuuden sihteeristö, sihteeri

6. Yritystoiminnan turvallisuus

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on laatia ainakin ehdotukset elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistyön kehittämiseksi yritystoiminnan turvallisuuden ja häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi.

Asiantuntijaryhmänä toimii sisäasiainministeriön 17.10.2011 asettama elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteistä strategiaa valmisteleva ryhmä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelua varten asetettujen työryhmien kokoonpanossa on pyritty ottamaan huomioon naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:ssä säädetty edellytys, jonka mukaan työryhmässä tulee olla vähintään 40 % sekä naisia että miehiä, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tätä edellytystä ei ole voitu täysimääräisesti täyttää yksittäisten työryhmien kohdalla. Mikäli ohjelman valmistelua varten asetettuja työryhmiä tarkastellaan kokonaisuutena, täyttyvät tasa-arvolain säädökset. Ohjausryhmän osalta toivottiin, että jäsenet edustaisivat ko. organisaation ylintä johtoa. Perusteluna tälle on, että ohjausryhmä valmistelee sisäisen turvallisuuden ministeriryhmässä käsiteltävät asiat, ja näillä tulee olla työhön osallistuvien organisaatioiden ylimmän johdon hyväksyntä. Tästä syystä sekä ottaen huomioon esitettyjen jäsenten tehtävät ja vastuut on katsottu perustelluksi noudattaa työryhmässä edustettuina olevien tahojen ehdotuksia hanketta valmistelevien ryhmien jäseniksi.

Alueellisten toimeenpanosuunnitelmien valmistelu

Sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellista toimeenpanoa suunnittelevat aluehallintovirastojen johdolla toimivat työryhmät. Aluehallintovirastot asettavat työryhmät jo sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelun aikana syksyllä 2011, jotta työryhmät voivat valmistautua tehtäväänsä ja laatia kuvaukset alueellisesta turvallisuustilanteesta ja sen erityiskysymyksistä.

Alueelliset toimeenpanosuunnitelmat laaditaan aluehallintovirastojen johdolla laajassa yhteistyössä eri viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Toimeenpanosuunnitelmissa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetetut tavoitteet sovitetaan yhteen alueellisten erityispiirteiden ja tarpeiden kanssa ottaen huomioon muut keskeiset hyvinvointia ja terveyttä sekä alueellista kilpailukykyä ja elinvoimaa edistävät suunnitelmat ja ohjelmat. Alueelliset toimeenpanosuunnitelmat noudattavat sisäisen turvallisuuden ohjelman rakennetta ja keskittyvät samoille aihealueille.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan liittyvät muut toimenpiteet

Osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaan seurataan säännöllisesti sisäisen turvallisuuden kannalta keskeisten ohjelmien, suunnitelmien ja toimenpiteiden toimeenpanoa. Näitä ovat

ihmiskaupan vastainen tarkennettu toimenpidesuunnitelma, naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämishjelma, perhe- ja lähisuhdeväkivallan vähentäminen sekä toimenpiteet laittoman maahantulon estämiseksi.

Aikataulu

Sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelu 3.11.2011- 2.5.2012.

Alueellisten toimeenpanosuunnitelmien valmistelu 3.11.2011–1.9.2012.

Kustannukset

Ohjelma valmistellaan ja toimeenpannaan virkatyönä. Ohjelman valmisteluun osallistuville ei makseta korvausta valmisteluun osallistumisesta, ellei toisin ole päätetty.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätettyjä toimenpiteitä toteutetaan osana viranomaisten toiminnan ja talouden suunnittelua myönnettyjen määrärahojen ja hallituksen kehyspäättöksen puitteissa.

Sisäasiainministeri

Päivi Räsänen

Hallitusneuvos

Ismo Atosuo